

חוויה בשולחן שבת

לפרשיות אחרי מות - קדושים

צאת שבת	כניסת שבת	
20:08	18:59	חיפה
20:07	19:04	תל אביב
20:05	18:49	ירושלים
20:05	19:08	באר שבע

מקום מרכזי לפרשת השבוע בשולחן השבת, במהלך הסעודה. בהכנה קלה, ניתן "לשדרג" את הרעיון הקצר ולהפוך אותו ל**חוויה חינוכית מעצימה**, שבאמצעותה נעביר לילדים מסרים חינוכיים, תוך **העשרת השיח התורני** בשולחן שבת. לפניכם 3 "מערכים" לשולחן שבת.

סעודה ראשונה מה ביאור הציווי 'לא תעשו עול במשפט'?

שאלה שנעלה לשיח בשולחן שבת:

שלב 1 בתחילת פרשת קדושים כותבת התורה: "לא תעשו עול במשפט לא תשא פני דל ולא תהדר פני גדול בצדק תשפט עמיתך" [יט, טו] נשאלת השאלה: **מה ביאור ציווי התורה 'לא תעשו עול במשפט'?**

ניתן לבני המשפחה לנסות ולענות על השאלה.

השיח יעורר דיון בשולחן שבת. נקודות להכוונת הדיון:

1. נכוון את הילדים לחשוב כלפי מי מכוונת אזהרה זו.
2. נסביר לילדים את משמעות המילה 'עול', ומה זה 'עול במשפט'.
3. נמקד אותם להתבונן על סמיכות ציווי זה לציוויים הנוספים בסמך.

לאחר מכן נשיב את התשובות שלפניכם:

- שלב 3**
- **רש"י:** "מלמד שהדיין המקלקל את הדין קרוי עול, שנאוי ומשוקץ, חרם ותועבה".
 - **רבי חיים פלטיאל:** אזהרה לשלושת הדיינים, ולכן נאמר בלשון רבים.
 - **משיבת נפש:** אזהרה לציבור, שלא ימנו דיין שאינו בקי בתורה. אם ימנוהו יעשו עוול בטעות והעונש יוטל על הציבור, ולכן מכל הפסוקים שבפרק זה, נכתב פסוק זה בלשון רבים.
 - **אלישר:** "כי אפשר יעבור הדיין בהטות אל אחד מן הצדדין. או יאמר בלבו: היתכן כי איש עשיר חמד שלשה או ארבעה זוזים להחסיר לחם רעב, ויטה לומר כי חרפת רעב השיא את העני לבא בעלילה על העשיר, ואפשר כי בהפוך הוא, ויזכה את העשיר ויעשה עול במשפט".
 - **אור החיים:** "אזהרה זו באה לבעלי דינים, שלא יערימו לזכות כפי הדין. והוא עול ולזה אמר בלשון רבים 'לא תעשו...'. ושיעור אומרו 'עול במשפט' הוא על זה הדרך, במשפט אשר ישפטו הדיינים שלא יסובבו שיהיה בו עול, כי הדיין שופט על פי הטענות אשר יסדרו לפניו. ולזה סמך מצוה זו לאזהרת 'לפני עור...' , כי זה מכשיל הדיין לשפוט משפט מעוול".

אפשרויות להרחבה:

שלב 4 לשאול את המשתתפים: מה אנו לומדים מהתשובות. **מומלץ לעשות סיכום התשובות בקצרה,**

תוך הבנה - מה נוכל לקחת מכך לחיינו ביום יום, מה נוכל ללמוד מכך לעצמינו.

מומלץ להתמקד ב: 1. הצורך לדון דין אמת. (אזהרה לדיינים, שלא להטות את הדין).

2. אזהרה לציבור, שימנו רק דיינים שראויים לדון. לשוחח עם הילדים על דמותו של מנהיג.

3. איסור הטיית הדין לאחד מהצדדים.

חוויה בשולחן שבת

לפרשיות אחרי מות - קדושים

סעודה שניה **מדוע הסמיכה התורה מורא הורים לשמירת שבת?**

שאלה שנעלה לשיח בשולחן שבת:

בפרשת קדושים כתוב: "אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֶת שְׁבֹתִי תִשְׁמְרוּ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם" [יט, ג]. נשאלת השאלה: **מדוע הסמיכה התורה מורא הורים לשמירת שבת?**

שלב
1

ניתן לבני המשפחה לנסות ולענות על השאלה.

השיח יעורר דיון בשולחן שבת. נקודות להכוונת הדיון:

1. נכוון את הילדים לחשוב על הייחודיות (והשכר) של מצות כיבוד הורים.
2. נמקד אותם לחשוב אודות חשיבות השבת ביחס לכיבוד הורים.
3. נציע שישוו בין פסוק זה לבין הציווי והסמיכות בעשרת הדברות.

שלב
2

לאחר מכן נשיב את תמצית התשובות שלפניכם:

- **רש"י:** "סמך שמירת שבת למורא אב, לומר: אף על פי שהזהרתך על מורא אב, אם יאמר לך: חלל את השבת, אל תשמע לו, וכן בשאר כל המצוות".
- **רשב"ם:** "כשם שבעשרת הדיברות נאמר כיבוד אב ואם אצל שמירת שבת, שהושווה כיבודם לכבוד המקום, אף כאן סמכן הכתוב לפי פשוטו".
- **חזקוני:** ללמדנו שהאב מצווה שבנו הקטן ישמור שבת.
- **כלי יקר:** "ומה שפירט השבת יותר מכל מצוה שבתורה, לפי שטעם של מצות כיבוד אב ואם הוא **שראוי לחלוק כבוד למי שהוציאו לאור ההויה** הלא הוא אביך קנר והוא עשך ואיך לא תחלוק כבוד למי שהמציאך כי זולתו לא היה לך מציאות כלל, והשבת מורה על כיבוד של ה' יתברך כי הוא מורה על חידוש העולם ושהמציא הקב"ה לאור ההויה אותך ואת אביך. ואם יאמר לך אביך: חלל השבת כדי לטעת בלבך שהעולם קדמון ובלתי מחודש, כדי שתאמין שאין לך שום אב אחר זולתו, ויאמר כל זה לפתותך שתבטל רצון אביך שבשמים מפני רצונו, לא תאבה ולא תשמע לו, כי באמת הוא יתברך אב לכולנו וחייב אתה לבטל רצון אביך מפני רצונו יתברך, כי אתה ואביך חייבים בכבודו".
- **רש"י הירש:** "ההורים נתמנו להיות מבשרי רצון ה', ורק לצורך זה ניתנה סמכות לרצונם. מטבע הדברים, גם רצון ההורים מתבטל מפני רצון ה'. השבת ננקטה כאן כדוגמה לכל התורה כולה, שהרי היא המקור והבסיס של כל הייעוד היהודי. אף היא את עולם להשלטת רצון ה' על כל מעשינו בתחום הטבע והחברה".

שלב
3

אפשרויות להרחבה:

- שלב 4**
- לשאל את המשתתפים:** מה אנו לומדים מהתשובות. **מומלץ לעשות סיכום התשובות בקצרה,** תוך הבנה - מה נוכל לקחת מכך לחיינו ביום יום, מה נוכל ללמוד מכך לעצמינו.
- נקודה להדגשה: 1. חשיבות שמירת השבת,** גם כנגד ציווי של האב, שלא לשמור שבת.
- 2. הכרת הטוב,** להורים שמגדלים את ילדיהם.

חוויה בשולחן שבת

לפרשיות אחרי מות - קדושים

סעודה שלישית **מדוע נכתב 'הוכיח תוכיח' לאחר 'לא תשנא את אחיך'?**

שלב 1
שאלה שנעלה לשיח בשולחן שבת:
כתוב בפרשת קדושים: "לא תשנא את אחיך בלבבך", ולאחר מכן:
"הוכיח תוכיח את עמיתך" [יט, יז]. נשאלת השאלה: **מדוע נסמכה**
אזהרת 'הוכיח תוכיח' לאחר הוראת 'לא תשנא את אחיך'?

שלב 2
ניתן לבני המשפחה לנסות ולענות על השאלה.
השיח יעורר דיון בשולחן שבת. נקודות להכוונת הדיון:
1. נכוון את הילדים לחשוב מה מניע אדם להימנע מלהוכיח את חברו.
2. נמקד אותם לחשוב מה משמעות התעלמות, מבלי להוכיח את רעהו על חטא שעשה.
3. נסביר להם מה חושב אדם על חברו, כששומע עליו דברי גנאי.

שלב 3
לאחר מכן נשיב את תמצית התשובות שלפניכם:
• **רשב"ם:** "אם גמלך רעה לא תתראה לפניו כאוהב [בפיו שלום את רעהו ידבר] ובקרבו ישים ארבו, לא טוב [הדבר אשר אתה עושה], אל תשנאהו בלבך, אלא הוכיח תוכיחהו על מה שעשה ומתוך כך יהיה שלום".
• **בכור שור:** "שאם יעשה לך אחיך דבר שקשה בעיניך, לא תשנאנו בתוך לבבך, אלא הוכיחנו ואמור לו: למה עשית לי כזאת? דשמה לא נתכוין למה שאתה סבור, או נאנס, או שום טעם יש בדבר שיאמר לך, ומתוך כך תדע שלא עשה עמך שלא כהוגן".
• **רמב"ן:** 'הוכיח תוכיח' היא מצוה אחרת, ללא קשר לציווי בחלק הראשון של הפסוק.
• **רבי חיים פלטיאל:** "אף על פי שאמרתי לך: 'כי תראה חמור שונאך', ומוקמין לה בשונא ישראל שעשה עבירה, אפילו הכי 'לא תשנא את אחיך בלבבך', אלא 'הוכיח תוכיח את עמיתך', עד ק' פעמים".
• **הדר זקנים:** "שאם שמעת שאומרים עליו שום דופי אל תשנאהו בלבבך, אלא 'הוכח...' כלומר תחקור הדבר ותפשפש אם זה אמת שאומרים עליו. ואם לא תחקור היטב האמת אם תשנאהו 'תשא עליו חטא'".

אפשרויות להרחבה:

שלב 4
לשאל את המשתתפים: מה אנו לומדים מהתשובות. **מומלץ לעשות סיכום התשובות בקצרה,** תוך הבנה - מה נוכל לקחת מכך לחיינו ביום יום, מה נוכל ללמוד מכך לעצמינו.
נקודה להדגשה: 1. חשיבות יחס ראוי לזולת, הצורך לכבד אדם, גם אם חטא.
2. לדון לכף זכות, גם מי שנראה חוטא, יש לחפש עליו נקודות חיוביות ולדון אותו לכף זכות.
3. גם בעת התוכחה, לעשות זאת בנעימות, ובדיבור רך ועדין.
4. לא לשנוא את החבר שאותו מוכיחים.

